

Sprawozdanie

komisyi drogowej o wniosku posła Huryka w sprawie zniesienia myt drogowych i mostowych na drogach krajowych.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Huryka dzieli się na trzy części, a mianowicie:

- I. Wszystkie myta drogowe i mostowe na drogach krajowych znoszą się;
- II. Suma dochodów z tychże myt ma być pokrytą dodatkami do podatków;
- III. Przy drogach krajowych mają być posadzone drzewa owocowe.

W motywach swoich twierdzi wnioskodawca, że opłacanie myt na drogach krajowych i powiatowych, tamuje rozwój ekonomiczny przemysłowy i handlowy kraju.

Drogi państwowe są tu zupełnie przemilezane, a wniosek sam obejmuje tylko drogi krajowe, na których żąda zniesienia wszystkich opłat mytniczych, z pozostawieniem przeto tychże, na drogach państwowych i powiatowych.

Jeżeliby twierdzenie wnioskodawcy co do tamowania rozwoju ekonomicznego, przemysłowego i handlowego przez myta, miało być prawdziwem, trzeba by znieść takowe nie tylko na drogach krajowych, ale także na państwowych i powiatowych.

Dr. Sax w swem znakomitem dziele „*Verkehrsmittel in Volks- und Staatswirthschaft*“ (Tom I. str. 128 i następne), rozróżnia dwie zasady administracyi drogowej, a mianowicie: Rozłożenie kosztów utrzymania dróg na mieszkańców całego kraju we formie podatków.

Druga zasada zaś polega na tem, że tylko korzystający z dróg i używający tychże przyczyniają się osobistemi opłatami do pokrycia kosztów utrzymania. Ten drugi system administracyi drogowej, zaleca zatrzymać tak długo, póki sieć dróg bitych, nie pokryje równomiernie całego kraju.

W kraju naszym, w którym stosunki komunikacyjne zaczęły się dopiero poprawiać od czasu ery konstytucyjnej, i sieć dróg krajowych jest tak nierówno rozłożona, — w kraju,

w którym są powiaty prawie zupełnie pozbawione bitych gościńców, zniesienie myt i zastąpienie tego dochodu dodatkami do podatków, byłoby najwyższą niesprawiedliwością, obciążającą kraj cały, na rzecz uprzywilejowanych powiatów, posiadających już dobre drogi. Mieszkańcy zaś okolic, które dróg bitych nie posiadają, uważają z pewnością roztopy jesienne i wiosenne na swoich złych drogach, za większą przeszkodę handlu i przemysłu, niż myta — i czuć się będą szczęśliwymi, gdy do tego niejako osobistego podatku raz dojdą.

Niektóre kraje Europy przeszły już do pierwszego systemu Dr. Saxa, a w ich rządzie stoi najprzód Francya, która zniosła myta już w roku 1806, później Bawarya, Wirtembergia, Wielkie ks. Badeńskie, wreszcie Prusy, w których myta trwały jeszcze do roku 1873 i tylko częściowo zniesione zostały. Natomiast Belgia zatrzymała w zupełności opłaty mytnicze. Mamy je także we wszystkich krajach koronnych austryackich, oprócz Niższej Austrii, gdzie myta krajowe zniesione zostały i oprócz myt mostowych, które ustawą z dnia 26. sierpnia 1891 r. (Dz. ust.) w całej Austrii, na drogach państwowych zniesione zostały, jednak dochody z opłat mytniczych na drogach mają być tak rozłożone, iżby z tego powodu żadnego uszczerbku w ogólnych dochodach z myt nie było.

Węgry zatrzymały wszystkie myta, jak drogowe, mostowe, przewozowe i myta od zużywania bruków w miastach i gminach, zatwierdzone nową ustawą drogową z r. 1890.

Z tych wywodów widzimy jak przedwczesną byłaby myśl zniesienia w naszym kraju opłat mytniczych, co naraziłoby budżet krajowy i budżety powiatowe na nieobliczalne straty, a mieszkańców obciążyłoby znacznym dodatkiem, czysto na konserwację dróg krajowych przeznaczonym. Dodatek ten, dotknąłby w pierwszym rządzie najbiedniejszą ludność, to jest tych, którzy nie posiadają inwentarza pociągowego, a mimo to byłiby zmuszeni nałożonym dodatkiem przyczyniać się do konserwacji dróg krajowych, na równi z owymi bogatszymi, którzy furmankami zarabiają, a tem samem do zużywania dróg najwięcej się przyczyniają.

Przy zamknięciu rachunków krajowych okazały się dochody z myt, a mianowicie:

w roku 1888	.	.	.	213.388 zł. 70 ct.
" " 1889	.	.	.	213.473 " 65 "
" " 1890	.	.	.	214.511 " 58 ¹ / ₂ "

preliminowano zaś na rok 1892 210.000 zł.

Myta powiatowe przyniosły w 1890 roku 176.960 zł., nie biorąc już na uwagę, że ruch budowli dróg powiatowych dopiero się przeważnie ożywiać zaczyna, zatem i ilość myt, i dochody temsamem zwiększyć się muszą. Są powiaty, któreby już teraz przez zniesienie myt, bardzo w dochodach narażone były i musiałyby kilka a nawet kilkanaście centów na utrzymanie już istniejących dróg do podatków dokładać, jak naprzykład powiat Wielicki, którego roczny dochód z myt wynosi 12.346 zł. co czyni 15% dodatków, powiat Rzeszowski 15.763 zł. co czyni 8% dodatków i td.

Co do punktu III. wniosku posła Huryka, sędzę, że wszyscy się z tą myślą w zasadzie godzą, że drogi krajowe, a nawet powiatowe powinny być drzewkami owocowymi obsadzone. Wydział krajowy czyni już usiłowania, jak naprzykład na drodze Rzeszów-Nadbrzezie, ażeby tę zasadę w życie wprowadzić. Nim się ją jednak szerzej zastosuje, trzeba może czekać na błogie skutki oświaty ludowej, gdy obudzi się w kraju większe poszanowanie obcej własności, bowiem gdy obecne stosunki dalej potrwają, że drzewka przy drogach, dla płochego żartu łamane będą, to dla budżetu krajowego z tego działu, znacznych dochodów spodziewać się nie można.

Wobec przeto tak nierównomiernego pokrycia drogami krajowemi całego kraju, komisya drogowa przysłała do przekonania, że w stosunkach naszych, najsprawiedliwszym poborem są opłaty mytnicze, składane przez osoby, które bezpośrednio dróg bitych używają i dlatego komisya drogowa wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- I. Nad I. i II. punktem wniosku posła Huryka przechodzi Sejm do porządku dziennego.
- II. Co do punktu III. poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby i nadal czynił usiłowania, by drogi krajowe drzewkami owocowemi bez łożenia na ten cel znacznych kosztów były obsadzane.

Lwów 23. marca 1892.

Przewodniczący:

J. Męciński.

Sprawozdawca:

Fr. Jędrzejowicz.

